

МІНСКАЯ ПРАДА

Газета заснавана
1 лістапада 1950 года

Аўторак, 12 ліпеня 1994 года

№ 72 (10772)

Цана 200 руб.

Аляксандр Лукашэнка — першы Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь

Прэзідэнцкі марафон у рэспубліцы прыйшоў, нарэшце, да свайго фінішу. І хоць канчатковыя даныя аб выніках галасавання другога тура прэзідэнцкіх выбараў Цэнтральная камісія паведамляе пазней, але ўжо цяпер можна сказаць зусім пэўна: у выніку ўсенароднага галасавання першым Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь выбраны Аляксандр Лукашэнка — народны дэпутат, старшыня "антыкарупцыйнай" парламенцкай камісіі, якому 30 жніўня споўніцца 40 гадоў.

Ашаламляльны поспех Аляксандра Лукашэнка — так каменціруюць беларускія палітыкі і палітолагі вынікі прэзідэнцкага марафона. Згодна з паярэннымі данымі Цэнтральнай камісіі па выбарах першага Прэзідэнта Беларусі ў нядзелю за Аляксандра Лукашэнка аддалі свае галасы 81 працэнт выбаршчыкаў, за Вячаслава Кебіча — 14,2 працэнта. Цікава, што Аляксандр Лукашэнка ў другім туры набраў 4,2 мільёна галасоў, што амаль на пўтара мільёна больш, чым у першым туры, які праводзіўся 23 чэрвеня. У гэты раёнах Магілёўскай вобласці, дзе Аляксандр Лукашэнка нарадзіўся, ён набраў па 90 і больш працэнтаў галасоў. Усяго ж у выбарах першага беларускага Прэзідэнта ўдзельнічала 69,9 працэнта грамадзян рэспублікі, унесеныя ў выбарчы спісы. Гэта лічба некалькі ніжэйшая, чым у першым туры, але сведчыць аб высокай актыўнасці людзей.

Так што прагнозы некаторых скептыкаў, быццам людзі другі раз ужо не прыдуць на выбарчыя ўчасткі, не спраўдзіліся. На Брэсцкім, напрыклад, ужо да 13 гадзін прагаласавала паловіна выбаршчыкаў. Вялікую актыўнасць тут праявілі жыхары сельскіх раёнаў, у некаторых з іх свой выбар на гэтую гадзіну зрабілі да 60 працэнтаў выбаршчыкаў.

К 15 гадзінам ужо можна было адзначна сказаць: другі тур прэзідэнцкіх выбараў у Беларусі апынуўся. Да гэтага часу свой грамадзянскі абавязак выканалі 52,5 працэнта выбаршчыкаў рэспублікі, якія маюць права голасу.

За ходам правядзення другога тура галасавання мелі магчымасць назіраць ва ўсіх рэгіёнах рэспублікі замежныя наглядальнікі. Так, прадстаўнікі ЗША наведвалі ўчасткі па ўсіх абласцях і сталіцы. Прадстаўнікі Расіі вырашылі ацаніць дэмакратычнасць выбараў беларускага Прэзідэнта на ўважанаму на выбарчых участках Брэсцкай вобласці, а наглядальнікі з Англіі — Віцебскай. На Гомельшчыне прысутнічалі наглядальнікі з Польшчы і Малдовы. Дарэчы, прадстаўнікі Малдовы, а разам з імі — наглядальнікі з Турцыі і Румыніі, знаходзіліся ў гэты дзень і ў беларускай сталіцы.

Як паведамілі ў прэс-групе кандыдата ў Прэзідэнты рэспублікі Аляксандра Лукашэнка, 20000 наглядальнікаў ад яго каманды — па два прадстаўнікі на кожным участку — прынялі ўдзел у назіранні за законнасцю арганізацыі галасавання і падвадзення яго вынікаў.

Сам Аляксандр Лукашэнка галасаваў у Шклове. У 10 гадзін раніцы кандыдат у Прэзідэнты Аляксандр Лукашэнка прагаласаваў у шклоўскай сярэдняй школе №1 разам са сваім сынам Віктарам, выпускніком гэтай жа школы, цяпер студэнтам Белдзяржуніверсітэта. Карэспандэнт Белінфарма ўзяў тады ж у кандыдата эксклюзіўнае інтэрв'ю. У прыватнасці, Аляксандр Лукашэнка сказаў, што ў выпадку яго выбару на пасаду кіраўніка дзяржавы, прыкрытцям знешняй палітыкі краіны будзе ставіцца на эканамічнае супрацоўніцтва і дружбу Беларусі з Расіяй. У Расіі акно на Заход выхадзіць праз Беларусь. Я ўпэўнены, што Расія зацікаўлена пільна і на ўзаемавыгоднай аснове супрацоўнічаць з намі, — сказаў Лукашэнка. Ён адзначыў, што яго каманда сустракалася з людзьмі, бліжэй да Прэзідэнта Барыса Ельцына, і знайшла ў гэтым пытанні ўзаемаразуменне і падтрымку. Адказваючы на пытанне, якія змены А.Лукашэнка плануе зрабіць у Саўміне, ён хутка яны пачнуцца ў выпадку выбару яго Прэзідэнтам, кандыдат сказаў наступнае:

"Змены ва ўрадзе прадугледжваюцца радыкальнымі. І адразу ж пасля прыняцця прэзідэнцкай прысягі. Але сумленныя людзі застануцца працаваць. Адначасна магу сказаць, што застаюцца ў пэўнай пэрыядыцы" еры Іван Кенік і Сяргей Лінг".

Аляксандр Лукашэнка заявіў таксама, што мае намер супрацоўнічаць з усімі партыямі і рухамі.

Як паведаміў карэспандэнт Белінфарма прэс-секратар другога кандыдата ў Прэзідэнты — Вячаслава Кебіча, прэм'ер-міністр збіраўся наведваць выбарчы ўчастак па месцы жыхарства з 17 да 18 гадзін.

Галасаванне грамадзян за першага беларускага Прэзідэнта праходзіла ў гэты дзень у спакойнай, дэсэлавой атмасферы. Паводле даных прэс-службы Міністэрства ўнутраных спраў рэспублікі, на 19.00 ніякіх сур'ёзных здарэнняў, звязаных з выбарамі, не адбылося. Работнікі органаў унутраных спраў вылаз звычайнай работа па ахове правапарадку, і такі значны для далейшага лёсу рэспублікі дзень не прынёс у гэтую работу дадатковых ускладненняў.

Удакладненні вынікі галасавання Цэнтрвыбаркам паведаміў на працягу бліжэйшых дзясці дзён /у першым туры на гэта пайшоў тыдзень/, а прысягі Аляксандр Лукашэнка прыме на пасяджэнні сесіі Вярхоўнага Савета, якое павінна быць праведзена на працягу двух месяцаў. Як паведаміў карэспандэнту Белінфарма Старшыня Цэнтрвыбаркама Аляксандр Абрамовіч, Прэзідэнт афіцыйна ўступае на пасаду толькі з моманту прыняцця прысягі.

Паўнамоцтвы ж Прэзідэнта — кіраўніка дзяржавы і выканаўчай улады вельмі шырокія: ён — галоўнакамандуючы ўзброенымі сіламі Беларусі, кіруе сістэмай органаў выканаўчай улады, выступае са зваротамі да народа і Вярхоўнага Савета. Аднак не трэба думаць, што Прэзідэнт, які кажуць, і Бог, і цар, і воінскі начальнік. Напрыклад, назначэнне і вызваленне прэм'ера, яго наменікаў, "словаў" міністраў, а таксама міністраў замежных спраў і фінансаў без згоды парламента ён рабіць не можа.

Прэзідэнт можа быць зняты са сваёй пасады ў трох выпадках: парушэнне Канстытуцыі, учыненне злачынства, немагчымасць выканання ім сваёй абавязкаў па стану здароўя.

Свайго "Белага дома" ў сталіцы Беларусі няма, але месца знаходжання першага Прэзідэнта ўжо вызначана. Якіх выстеліў ларэспандэнт Белінфарма ў Вярхоўным Саваце Беларусі, Прэзідэнт і яго апарат размесціцца, хутэй за ўсё, у Доме ўрада, на плошчы Незалежнасці ў цэнтры Мінска.

БЕЛІНФАРМ.

ФАКТЫ ПІДЗЕМ АРГУМЕНТЫ І МЕРКАВАННІ

ПА ЗАПРАШЭННЮ

часовага паверанага ў справах ЗША ў Рэспубліцы Беларусь з нагоды святкавання дня незалежнасці Злучаных Штатаў дэлегацыя ад Заслаўя наведвала амерыканскае пасольства з візітам у адказ.

Бо крыху раней спадар Джордж Крол пабываў у старажытным горадзе. Адбылася зацікаўная гутарка з кіраўнікамі і прадстаўнікамі мясцовай улады. Часовы павераны сустракаўся з заслаўскай інтэлігенцыяй. Ён зазіраў у нядуна адкрыты цэнтр адпачынку "Світанак", пабываў у сярэдняй школе №1, а таксама ў доме творчасці для дзяцей, дзе атрымаў у падарунак цудоўныя цацкі, зробленыя рукамі заслаўскіх хлопчыкаў і дзяўчынак.

Джордж Крол наведваў Спаса-Празбражэнскую царкву і зрабіў ахвяраванне. Агледзеў і іншыя мясціны, звязаныя з заслаўскай даўняй і гісторыяй.

Інеса ПЕТРУСЕВІЧ.

ЕДУЦЬ ДАЧНІКІ Ў СТОЎБЦЫ

Калі яны хоць раз у выхадныя дні ехалі на электрапоездзе з Мінска ў бок Баранавічаў, дык, вядома ж, бачылі, як недалёка ад Стоўбцаў з вагонаў выходзяць цэлыя натоўпы людзей. З руказакімі, рыдлёўкамі, граблямі. Дачныя "мікрарэны" раскінуліся ўздоўж чыгуны. Ёсць сіцілыя хаткі, а ёсць і трохпавярковыя катэджы. Паспрабуй тут разбірацца, хто за якія сродкі будаваўся. Хаця ніхто і не бярыцца даказваць гэта. Ну што ж, няхай "жыве і галудзецца", сумленны дачнікі, няхай хоць глытне ў выхадныя чыстага паветра.

Загледзеў аддзела па зямельнай рэформе і землеўпарадкаванню Стаўбцоўскага райвыканкома І.І.Магера зазначае:

— У раёне шмат дачных участкаў. Амаль пачынаецца прадпрыемстваў і арганізацый Мінска пусцілі тут карані. Асабліва на землях калгасаў "Праўда" і "Чырвоны Кастрычнік". Ім адведзена пад "шніур" пяцьсот гектараў. Найбольшая колькасць ахвотнікаў мець свой "шалашык" (так часта называюць тут нават катэджы) — з

Канстанцін ПРЫЁМКА.

Дзіцячы фонд — навучэнцам

Аксана Адамейка нарадзілася ў пасёлку Краснае Маладзечанскага раёна. Але лёс павярнуўся да яе далёка не лепшым бокам. Памёр бацька. Маці пачынулася да чаркі. Дайшло да таго, што не пазбавілі бацькоўскіх правоў. Дзяўчынка апынулася ў Станіслаўскай школе-інтэрнаце, якую закончыла на "добра" і "выдатна". Цяпер яна вучыцца на повар у Вілейскім ПТВ-48.

— У калектыве яе паважаюць, лічаць за думкай. Аксана шмат чытае мастацкай і спецыяльнай літаратуры. У групе з'яўляецца фізіограма. Гэта будзе добры спецыяліст сваёй справы, — зазначае дырэктар гэтага вучылішча В.В.Харужы.

(Наш кар.)

Фірма "ЛАД"
закупае ў населення
свежыя і сухо-солёныя
ГРІБЫ - ПІСІЧКІ
па договорным цэнам
Прыёмныя пункты ў г. Мінске:
- Комаровскі рынак (сезонная частка);
- Комаровскі рынак (прыватны і мелераднае)
- ул. Кірова, 4 (своіхці магазін №2 у жд
здзяцц);
- ул. Лыбавіцкая, 27 (500 м. ад жд станцыі
"Маскоўшчына");
Справакі па тел. в.г. Мінске:
(8-0172) 505-603, 530-237,
факс 505-604.

НАДВОР'Е
Сёння ўдзень па вобласці чакаецца невялікая
авоблачнасць, без ападкаў.
Тэмпература паветра
25—30, у Мінску — 27—
29 градусаў Цэльсія.
— У сувязі з сур'ём і спякотным надвор'ем зноў
рэзка ўзрастае верагоднасць
пажараў. Будзьце ўважлівыя, карыстаючыся
агнём, у месцах адпачынку,
не пакідайце без нагляду
распаленыя кастры, захоўвайце меры
пажарнай бяспекі.

Рэха пажарнай бяды

ЗАДЫХНУЛІСЯ Ў ДЫМЕ

Пажарнае падраздзяленне Бярэзінскага раёна атрымала трычасовыя сігналы.

Гароў дом па вуліцы Пралетарскай. Нягледзячы на заадажаны дзеянні пажарных, выратаваць жыццё гаспадароў дома не ўдалося. Муж і жонка Цімашэнькі задыхнуліся ў дыме.

Ці была магчымасць пазбегнуць няшчасця? На гэтае пытанне адкажа следства.

ПАКІНУЛІ БЕЗ НАГЛЯДУ

Дзве пажарныя машыны былі накіраваны ў вёску Галынка Клецкага раёна. Тут загарэлася надворная пабудова трактарыста калгаса "Камунар" А.В.Куніцкага. Гаспадар распаліў кацёл і пакінуў яго без нагляду.

Па гэтай жа прычыне задыміўся халеў у вёсцы Барсукі Смалявіцкага раёна. Жывёлавад эксперыментальнай базы "Жодзіна" П.І.Зяблюва таксама не надаў значэння мерам перасцярогі. Толькі сёла 3-а з невячэрняга часу пажарнай бязпекі ўзнікала 276 пажараў у дамах і пабудовах жыхароў Міншчыны.

НЯЎДАЛАЯ СПРОБА

Усю ноч набіраў сілу агонь у лазні-сауне піянерскага лагера

ГОД АХОВЫ ПРЫРОДЫ

У адпаведнасці з Пасатановай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь 1995 года аб'яўлены годам аховы прыроды ў Еўропе. Ён прадугледжвае шэраг прыродаахоўных мерапрыемстваў: укараненне перадавых тэхналогій на прадпрыемствах, правядзенне экалагічных месцінаў і іншых.

Створаны абласны камітэт па правядзенню года аховы прыроды. Яго ўзначаліў намеснік старшын аблвыканкома В.Майко. Аналагічны камітэты будуць створаны пры гарадскіх і раённых Саветах дэпутатаў.

/Наш кар./

■ Спажывецкая кааперацыя

АГЛЯД-КОНКУРС МАГАЗІНАЎ

Гандляр у апошнім часам развёўся, можна сказаць, больш, чым трэба. Але для аяскоўцаў сёння адзінай арганізацыяй гандлёвага абслугоўвання была і застаецца спажывецкая кааперацыя. А ў некаторых населеных пунктах магазіны з'яўляюцца, бадай, адзіным месцам, дзе сустракаюцца іх жыхары. І ад таго, як там сустрамуць і абслуговаць, у многім залежаць настрой аяскоўцаў, іх працоўная актыўнасць.

Добра разумеючы гэтую акалічнасць, кіраўніцтва Барысавскага райспажывсаюза і прыняло рашэнне аб правядзенні ў раёне агляду-конкурсу па падрыхтоўцы прадпрыемстваў гандлю і грамадскага харчавання да работ у вясенне-летні перыяд. Загадзя былі аб'яўлены яго ўмовы з тым, каб быў час падрыхтавацца.

Для падвадзення вынікаў агляду-конкурсу былі створаны спецыяльныя камісіі, у састав якіх, акрамя работнікаў райспажывсаюза, увайшлі і прадстаўнікі санітарна-эпідэміялагічнай службы раёна. Па чатырох маршрутах было праведзена 186 магазінаў і паўтара дзесятка сталовых. Звярталася ўвага як на знешні выгляд гандлёвых кропак, добраўпарадкаванасць тэрыторыі, так і на санітарны стан гандлёвых залаў, падсобных памяшканняў, абсталявання. Улічваліся наяўнасць зацверджанага асартыментнага пераліку тавараў, іх выкладка на прылаўках і размяшчэнне ў падсобных памяшканнях, афармленне цэннікаў, інфармацыі для пакупнікоў, усёй неабходнай дакументацыі.

Як зазначыла намеснік старшын райспажывсаюза па гандлю Ніна Дзівін, падобны конкурс стаў у раёне традыцыйным, але сёння да

яго падрыхтаваліся асабліва ўважліва і работнікі сельскіх спажывецкіх таварыстваў, і прадаўцы, таму ўсе правяраныя магазіны былі прыняты, што называецца, з першага заходу. А раней бывалі выпадкі, калі даводзілася даваць тэрмін на ліквідацыю недахопаў не толькі асобным гандлёвым кропкам, а нават сельго.

Па выніках правёркі камісія аддала перавагу Кішчына-слабодскаму спажывецкаму таварыству, якое ўзначальвае Настасся Механікава. Другое месца заняла Прыгараднае сельго на чале з Галінай Дарафеевай. Трэцяе месца дасталася Жоўніцкаму спажывецкаму таварыству, старшынёй якога з'яўляецца Ваяцінцін Гаўрыльчык.

— Правядзенне конкурсу дало магчымасць не толькі палепшыць стан нашых магазінаў, але і павысіць культуру абслугоўвання сельскага насельніцтва, а таксама папоўніць асартымент тавараў, — дадае Ніна Уладзіміраўна. — У час правёркі мы здымалі некаторыя магазіны на відэакасету і збіраем паказальны ўсё гэта на семінары прадаўцоў з тым, каб іншыя маглі пераняць лепшы вопыт.

Мікалай ЧАПЕЛ.

Міжгаласнае акцыянернае прадпрыемства "Капыльскае" славіцца стабільнасцю ў раёне. Калектыву пастаянна нарошчвае вытворчасць свініны. Акрамя таго, тут дзейнічаюць падсобныя цэхі, дзе вырабляюць каўбасы, ячмільны, іншыя прысмакі, а таксама сталёныя блокі, шнурок адзенне.

На здымках: загадчыца стала заказу Ваяцінцін Чарнік прапануе прадукцыю вэнджальнага цэху; жывёлаводы прадпрыемства Ніна Каўбальска, Мікалай Давілі, Ганна Шахоўская, Аляксандр Шахоўскі, Ваяцінцін Марчык, Тамара Гарашчэва. Ніна Фінке; бухгалтар Жанна Кішчыч і інжынер па быту Людміла Дземіянкова з бінокулямі, паштытнік у швейным цэху.

Фота Анастасіі БАСАВА.

ВОСЬ ДЫК ПАКУРЫЎ!

Калі пажарныя падраздзяленні прыехалі ў вёску Блажу Пухавіцкага раёна, то ні дыму, ні агню ўжо не было. Толькі натоўп людзей стаў ля хаты аднавяскоўца П.Ф.Кульбіцкага. Між тым парпалах учыніў сам гаспадар. Недакураную цыгарэту ён схаваў у кішэні — для другога разу, павесіў вопратку на вешалку. Праз некаторы час загарэліся хатнія рэчы. Поўныя дапамагі патуліць суседзі, але для страхоўкі выклікалі пажарную службу.

ЗАПАЛКІ — НЕ ЦАЦКІ

Днём успыхнуў гараж у вёсцы Боханы Стаўбцоўскага раёна, у якім знаходзіўся "Запарожж". У выніку пажару ад машыны ў гаспадыні С.П.Вахнер засталіся адны ўспаміны. Сямігадовы Саша і не разлічваў, што ад маленькай іскры будзе шмат бяды.

Дарэчы, у час школьных канікулаў колькасць пажараў ад дзіцячага свавольства з агнём значна павялічылася, асабліва ў сельскай мясцовасці.

Фёдар САГАНОВІЧ,
супрацоўнік УУС аблвыканкома.

У КЛУБЕ МУЗЫКА НЕ ГРАЕ

Яшчэ ў сакавіку гэтага года абласное ўпраўленне вэнізаванай пажарнай службы забараніла эксплуатацыю клуба на станцыі Бобар Кругскага раёна. Справа ў тым, што памішканне, якое належыць мясцоваму заводу музычных дэталей, знаходзілася ў незадавальняючым супрацьпажарным стане. Кіраўніцтва заводу не паклапацілася аб тым, каб своечасова ліквідаваць недахопы. Нейкі час будынак знаходзіўся без нагляду. Агонь, які ўспыхнуў у клубе, нарабіў бяды. Па гэтайму здарэнню вядзецца следства. Хоць у клубе музыка не грае, але моладзь па-ранейшаму збіраецца тут.

Партрэт у інтэр'еры

Выпадак у нейкім сэнсе ўнікальны: першыя роды ў якасці акушэркі Ніна Целябук прыняла зусім яшчэ дзяцінствай — у 17 гадоў.

Запомніліся і другія. Да бацькі дасягаць не паспелі. Было тое ў дзень выбараў у Віцебскі Савет краіны — 17 сакавіка 1961 года. Гэта і сёння памятае галоўны ўрач Жодзінскага гарадскога тэрытарыяльна-медыцынскага аб'яднання, акушэр-гінеколаг Н.П.Целябук.

Маладая мама з каласкай, якую я выпадкова сустрэла на адной з вуліц Жодзіна, сказала: "Без яе я свайго сына і не нарадзіла б".

— Зусім я не анёл, — усміхаецца Ніна Целябук. — Проста люблю сваіх жанчын, сваіх пацыентаў, спачуваю ім. Іншая справа — персанал. Ба-

Жодзіне, і па раёне: гарадская і Зеленаборская гарпасялковая балнішчы, станцыя хуткай дапамогі, гарадская і стамацка-лагічная паліклінікі, ФАПы. Звыш 1.200 працуючых. Як у працягу года ўрач пры такім недахопе лекаў, бензіну і яшчэ Бог ведае чаго? — Гарыканком, кіраўнікі

лемы, чужы боль.

— Мне заўжды шкада дзяцінства, якія трапілі ў балнішчы, але ад гэтага не менш трагічнае становіцца: непажаданае цяжарнасць. У юным узросце, без мужа, — уздымае Ніна Целябук. — За мужнік жанчыне ўсё ж лягчэй. Можна папакацца на плячы ў

— Нядаўна адна жанчына краўла мяне да сляз, — успамінае Ніна Целябук. — Прышла яна забіраць дзіця, якое ўсынала. І кажа: "Усю ноч не спала. Баялася, што забяруць майго Паўліка". Я адчула: яна будзе для хлопчыка добрай маці.

Ніна Целябук светла і радасна усміхаецца. Відць, з такой жа ўсмішкай яна кожны раз першая трымае на руках маленькага чалавечка, які толькі-толькі ўвайшоў у наш неспакойны свет.

Я не задаю жанчыне стандартнага журналісцкага пытання: як яна ўсюды паспявае? /А Н.Целябук яшчэ — дэпутат абласнога Савета, вядзе заняткі ў Жодзінскай жаночай гімназіі/. Бо Ніна Целябук ужо прызналася мне, што не хапае яе менавіта на хатнія справы, дзяцей. Аднак сын і дачка выраслі добрымі людзьмі, ніколі не ведала яна з імі ніякіх бед. Душа, у многім таму, што мелі дзеці Ніны Целябуны перад вачыма ўзорны прыклад — маці. Бачылі яе любоўю да людзей, да справы.

Наталля ТУМАР.
г.Жодзіна.

Ніна Целябук:

ПРОСТА Я ЛЮБЛЮ СВАІХ ЖАНЧЫН

кую прывезлі.

Так што я зусім не эдзіліся, пачуўшы шмат эпітэтаў у "высокім штылі" ў адрас Ніны Целябуны Целябук. Гэта, маўляў, наш "залаты фонд", калі яго раскідаем — з кім застанемся? І "ўрач — ад Бога". І "ва ўсім умее знайсці сваю разначкі".

Адна жанчына прызналася: "Упершыню сустрэла ўрача, які ў час абходу нікуды не спяшаецца. Пра старэйшых дзяцей у мяне распытала, пра мужа".

чу, што чалавек несумленны, лядчыць — не прамаўчу.

Крыжудамушы, яна дадае: "Беспарадоўе — дрэнная з'ява. Але ў аказаванні свайго палос. Санітарак, напрыклад, цыпер мы маем магчымасць выбраць. Прыходзіць да мяне нядаўна знаёмая жанчына, просіцца на работу. Раней бы я за яе абавязкова рукамі ўхапілася — не было каму працаваць. А цяпер: "Не вазьму. Самі ведае чаму".

Гаспадарка ў Ніны Целябуны вялікая, раскіданая і па-

мясцовых прадпрыемстваў заўжды дапамагаюць, — тлумачыць Н.Целябук.

Для сябе зазначаю: жанчына спрабуе "сушаваць" уласныя заслугі. Нічога не зробіш — вось такая сціплая на радзім! Аднак ужо ведаю: спраўляюцца яшчэ і таму, што сябе не шкадуе. Дзякуючы па-сваму сутак. Ускоквае, калі трэба, па начах. Бывае, у час працы самой доктарцы робяць укол: сэрца не вытрымлівае. Ды і не дзіўна! Усё ж сэрца на сябе прымае — і чужыя пра-

маці, мужу раскажаць. А дзяцінства? Маці баіцца. Сябровак — таксама.

Раней Н.Целябук упрывала-ўмывала адмыслова ад ракаваго кроку жанчын, якія не жалалі забіраць свайго малых. Потым, з набывшым жыццёвага вопыту, тактыку змяніла. Зразумела, што "з'яўляюцца", п'яніцы ды на іх падобныя бываюць часцей за ўсё дрэннымі мамамі. І малышў лепш нават з чужымі людзьмі, якія робяцца для яго сапраўднымі бацькамі.

Чатырнаццацігадовы баяніст, які не толькі пакарыў музычную Еўропу, а і атрымаў яшчэ 15 тысяч марак

Аднымі з першых Максіма Ракача і яго на-стаўніка Леаніда Раўцкага павіншавалі з перамогай на конкурсе французцы.

— Мы хацелі б запрасіць Максіма на гастролі. Назавіце свой адрас, — казалі яны.

— Горад Салігорск, Беларусь, — адказала пераможца.

— Беларусь... Гэта што, каля Расіі? — удальдзілі суб'еднікі.

Так чатырнаццацігадовы Максім многім замежным музыкантам нагадаў аб Беларусі, прымушыў маскоўскіх, пецярбургскіх, украінскіх спецыялістаў глянуць на карту — а дзе ж знаходзіцца Салігорск? Бо менавіта з гэтага невялікага гарадка, далёкага ад музычных цэнтраў, прабіўся ў Германію на вельмі прэстыжных конкурсах музыкантаў Максім Ракач. Ды не проста прабіўся, а стаў яго пераможцам у сваёй узроставай групе. Па балах ён даволі адчувальна здарваўся ад сваіх канкурэнтаў, заваяваўшы вакалі прыз — 15 тысяч дойчмарак. На гэтым конкурсе дэманстравалі сваё майстэрства найбольш таленавітыя дзеці з Францыі і Германіі, Югаславіі і Фінляндыі, Іспаніі і Украіны, Польшчы і Літвы.

Трапіў на конкурс Максім не выпадкова. З розных аглядаў і конкурсаў ён прывозіў дыпламы лаўрэата: двойчы перамагав у рэспубліканскім конкурсе імя Жыноўіча, прызнаваўся лепшым на міжнародных конкурсах у Балгарыі, Санкт-Пецярбургу. І ў Германіі Максім выконваў не "чыжыка-пыхіка", а абавязковую п'есу намецкага кампазітара, праграміру сцю, футу. Пасля першага тура, у якім удзельнічалі 15 юных музыкантаў, многія паказвалі на Максіма: вось ён, будучы лаўрэат! Сапраўды, хлопчык адыграў абавязковую праграму на высокім прафесійным узроўні. Пасля другога тура вопытных спецыялістаў зрабіў заключэнне: выканаўца майстэрства Ракача адпавядае ўзроўню выпускніка музычнага вучылішча.

Між тым, Максім толькі заканчвае Салігорскую дзіцячую музычную школу. Хаця займацца музыкой, вобраза кажучы, ён пачаў з п'ялёнак. Маці яго, Людміла Аляксандраўна,

даўно і выдатна іграе на акардэоне, бацька, Аляксандр Аляксандравіч, — на баяне. Яшчэ за тры гады да нараджэння сына абое пачалі вучыць музыцы салігорскіх дзяцей. І з таго часу не кідаюць любімай справы. Тым не менш, бацька не стаў займацца з Максімам, а перадаў яго Л.А.Раўцкаму. Чаму?

— Бо я бачыў, што Леанід Аляксандравіч дасць сыну больш, чым я, — адказаў А.А.Ракач. — Ён, безумоўна, лепшы выкладчык па класу баяна ў вобласці, а, магчыма, і ў рэспубліцы. Што красамоўна даказала іх перамога на апошнім, прэстыжным конкурсе ў Клінгенталі.

Сам Л.А.Раўцкі лічыць так:

— Нашай перамозе ў першую чаргу садзейнічалі выдатны музычны здольнасці Максіма. А яшчэ больш — выключная працавітасць. Не кожны ў яго узросце зможа выседаць за інструментам 6—7 гадзін у суткі.

А Максім? Ён, вядома, ганарыцца атрыманым дыпламам, які, да таго ж, дае права без экзамэнаў паступаць у музычныя вучылішчы. Што хлопчык і думае выкарыстаць, бо сёлета заканчвае дзевяты клас сярэдняй школы № 11. Пазней — магчыма і кансерваторыя. А пакуль што — экзамены ў школе. І, вядома, ігра на любімым піярадаковым баяне. Для сябе. Для блізкіх. Для зусім незнаёмых слухачоў з навакольных гарадоў, перад якімі чатырнаццацігадовы лаўрэат розных конкурсаў Максім Ракач даволі часта выступае з сольнымі канцэртамі.

А ў заключэнне — аб людзях, зусім не музыкантах, але без якіх Максім ніяк не мог бы стаць пераможцам міжнароднага конкурсу. Нават трапіць на яго. Гэта — кіраўніцтва "Беларускія", малых прадпрыемстваў "Гном", "Ікор", "Лотас", сялянскай гаспадаркі "Колас", прыватны прадпрыемстваў Булатэа. Гэта яны сабралі грошы на падарожныя хлопчыка ў Германію. Вельмі прыемна, што не збыд-нела зямля беларуска на людзей, таленавітых, шчодрых душою.

Уладзімір БЫЧЭНА.

ПІШЫЦЕ ПРА МОЛАДЗЬ. І ФЕЛЬЕТНЫ

Я заўжды з задавальненнем чытаю "Мінскую праўду". Ды, думаю, не я адзін. Лічу, гэта — высокая ёй рэкамендацыя. Таму не буду спыняцца на станоўчым, скажу пра тое, што, на маю думку, неабходна папраўляць.

Найперш трэба жур-

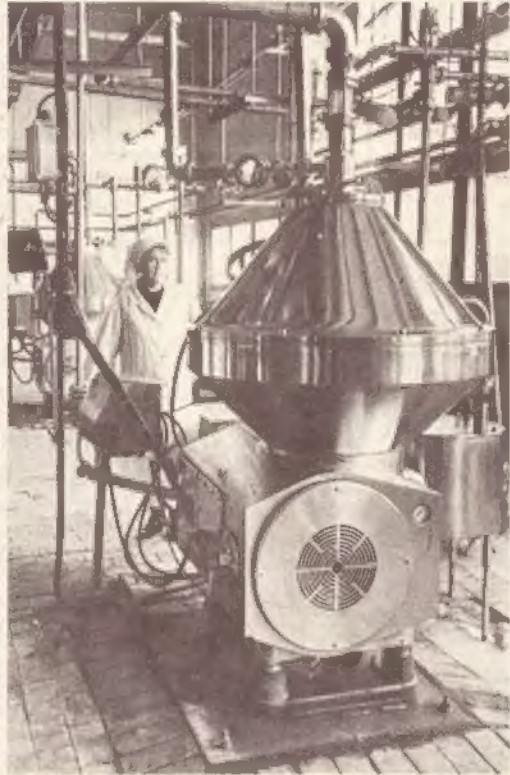
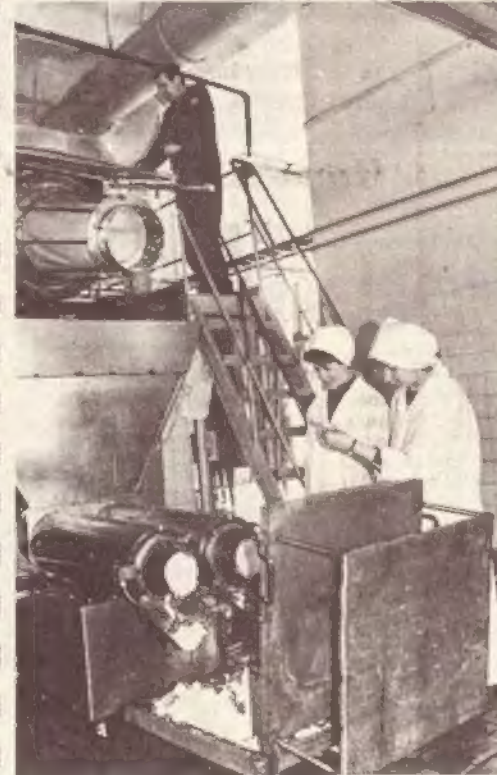
налістам больш увагі ўдзяляць праблемам выхавання моладзі, пісаць пра не клопаты і радасці.

Яшчэ не пашкоділа б на старонках газеты часцей абмяркоўваць пытанні работы мёртэранспарту ў вобласці. Балючая гэта для ўсіх нас рэч! Неабходна друкаваць і

больш артыкулаў аб добраўпарадкаванні нашых гарадоў і вёсак. Бо многія з іх у апошні час ствараюць свой сімптычны твар.

Малавата ў абласной газеце, па-мойму, і фельетонаў, крытычных матэрыялаў.

Генадзь Дурыйка.
Вілейскі раён.

Мінскі малочны завод №1 у дэкабры мінулага года отпелі свое 65-летие. Недавно прпеліе нелало работу на новых производственных площадях в светлом, просторном корпусе, расположенном в Дрозде. На заводе смонтировано но-

вейшее оборудование с современной системой автоматического управления технологическими процессами. Сейчас здесь идет освоение выпуска продукции: творожно-сырковых изделий и сметаны.

На снимках: оператор системы автоматическо-

го управления технологическими процессами Елена Пашукевич; линия по производству творога; участок пастеризационно-охладительных установок.

Фото
Михаила МИНКОВИЧА.

Памяць

НАД "ВАРШАЎКАЙ", ПАД СЛУЦКАМ

У дзяцінстве здараюцца падзеі, якія на ўсё астатняе жыццё пакідаюць такі яркі след, такі "усплёск" пачуццў у памяці і сэрцы, што і праз дзесяцігоддзі яны застаюцца непаўторнымі святамі. Для мяне, які і ця-многіх, ім стаў дзень, калі на маю родную Случчыну вярнуліся саветскія воіны.

На досвітку мяне разбудзіла кулямётная страляніна, гукамі залпы гарматы, выбухі снарадаў. Над галавой заціўкалі кулі, людзі разбегліся. А потым страляніна сціхла. З вёсачкі Малая Сліўка прыйшла бабуля і сказала, што там ужо нашы салдаты.

Такая радасць на сэрцы! Тры гады мы чакалі воінаў-вызваліцеляў. І вось яны ўжо ў дванаццаці кіламетрах ад Случка. Агуль даносціцца знаёмыя раскаты бомбавых выбухаў. А вунь і самалёты паказаліся на гарызонце. Каля дзесяці. Ляцяць на ўсход, крыху вышэй — чатыры знішчальнікі прыкрыцця. То нашы штурмавікі "Іл-2" на чыгуначнай станцыі Случка бамбілі нямецкія эшалоны. Ад агню зенітак страцілі адну машыну з экіпажам.

Дома расказваю аб пачутым у Малай Сліўцы бацькам, сябрам на вуліцы. Над вёскай на невялікай вышыні робіць віраж нямецкі самалёт — тупарылы, хуткасны. Аблятае суседня вёска. Разведчык, значыць. Чакай прылёту бамбардзіроўшчыкаў. Тым часам нямецкая артылерыя з прыгарада Случка адкрывае агонь іранельнымі снарадамі па кацярынінскому шляху. Нізка над зямлёй ушыхваюць бела-жоўтыя воблачкі. Мінут праз дваццаць над вёскамі Бялыя Бандары і Казловічы паўляюцца дзесяць варажых самалётаў. Па іх ліхаманкава б'юць нашы зеніты. Але сцягнутыя скінутыя свой груз, зноў групуюцца і адлятаюць. Гадзіны праз дзве паўляюцца новая дзесятка — і самалёт за самалётам зрываюцца ў піке. Ну, як у сарак першым, калі у нас не хапала самалётаў, а нямецкія літаральна вісели над галоўнай адступных чырванаармейцаў.

...Маці кліча мяне з вуліцы абедаль. Маўляў, хопіць сачыць за самалётамі, няўжо табе яны не надалі. Саджусь за стол — і раптам з боку вёскі Вяся (туды ад нашай па прамой — сем кіламетраў) даносіцца грукат бомбавых выбухаў. Дрыжаць шыбы ў вокнах, уздымае на стаде посуд. Куляй вылітае на вуліцу. Так і ёсць: у тым баку пікіруюць на шашу "варшаўку" ужо знаёмыя "фокеры" — штурк дзесяць. Нават бачна, як з іх "падарушша" зрываюцца чорныя кроплі бомбаў і нясуцца да зямлі.

Пазней стала вядома, што аднаго сцягнутыка нашы зенітчыкі ўсё ж збілі і ён упаў каля вёскі Ізбуцішча. Але вораг нанёс значныя страты наступальным коням Паіева, танкістам, былі там паранены і забітыя.

Толькі паспеў паабедаль, як мой малады брат прыбег з вуліцы з крыкам: "Немцы! Уцякайце!". Па вуліцы, рысмі пранесліся дзве параконныя павозкі з кучымі. За асцядай спыніліся, бо мосцік праз канаву партызаны паспелі спаліць. З ляска немцы абстралялі, яны разбегліся па кустах. Мы, хлапчкі, бжым туды — збіраць трафеі. Ляцэць у траве мінамётныя міны, тэрмамы для дастаўкі ежы, нейкія скрынкі. Бяром цукар, кансервы, буханкі шарага хлеба ў поліэтыленавыя пакеты, паўлены сыр у блішанках. Здавіла тое, што ў трох катлах яшчэ не асталі наварасты боршч, плоў са свіамі, кава. Нядрэнна харчаваліся гітлераўцы нават на пятым годзе вайны. Што ж, усё Еўропа працавала на іх.

А па вуліцы партызаны ўжо вядуць двух захопленых у палон нямецкіх салдат, якія нотчу адбіліся ад сваёй адступальнай часткі і заначавалі ў жыцце. Яны нешта бармочуць пра лагер ва-еннапалонных, партызаны адказваюць: "Так, так — у лагер". А мінут праз пяць тых палонных расстраляваюць у кустах. Хто тады думаў пра той лагер.

Пад вечар пачалася запяная артылерыйская перастрэлка ў прыгарадах Случка. Гарач тугішныя вёскі Міхейкі, Ячова. Сцяпа агню і дыму стаіць над горадамі. Да яго падышлі і аб-лаці з трох бакоў (як пазней я даведаўся) два стралковыя кар-пусы 28-арміі, гвардзейскі кавалерыйскі корпус, два асобныя танкавыя палкі і адна танкавая брыгада, 37-я механізаваная і 1-я артылерыйская супрацітанкавая брыгады. Але пачынаць нацыш штурм добра ўмацаванага горада не адважваюцца: на-вошта лішняя страта.

...Іду на начлег за вёску, выбіраю капту сена, зарываюся. Толькі зарамаў, як быў разбуджаны ніколі не чутым раней "жалежным" скрыгтаннем з поўсвітам, што данёсся з боку вёскі Малая Сліўка. Глянуў у той бок і ўбачыў некалькі вогнен-ных шароў, што панесліся над зямлёю да ахопленнага поўсвітам Случка. Праз некалькі секунд агуль далаццелі раскаты выбухаў. То быў залп «качош». Назаўтра цэлы дывізіён іх нанёс сакрушальны ўдар па гітлераўцах, што стрымалі наступленне нашых воінаў на чыгуначнай станцыі.

Прачнуўся гадзіну ў дзевяць раніцы. З боку Случка да-носілася кананада. З кустоў выехаў на кучым калмыцкім коніку наш салдат. Без пагонаў на гімнастэрыцы, з карабінам праз плечы. Мы прывіталіся. Я пачаставаў салдацкіх нямецкімі трафейнымі цыгарэтамі. Ён закурыв, потым таропка, мацуючыся, сарваў з-за плечы карабін і пачаў страляць па знішчальніку намі нямецкім самалётам. "Наддаль гады, цэ-лы дзень як чыялі гудуць, хоць бы нашы іх папужалі", — ска-заў салдат і паехаў далей.

Калі ж нямецкі аэрадром каля Баранавіч быў заняты са-ветскімі воінамі, налёты спыніліся. А ў небе шасцёрка за шас-цёркай пралёталі на захад штурмавікі "Іл-2" пад прыкрыццём знішчальнікаў. Фронт ужо адкаціўся на Капыльшчыну і Клец-чыну. Ініцыятыва зноў была ў руках воінаў-вызваліцеляў.

Міхаіл ТЫЧЫНА.

Вось так і жывём

У пракурорскай практыцы Міхаіла Ка-ляды падобная крымінальная справа яшчэ не сустракалася. Уражвае яна не сваёй шматпалізацыяй, а маштабнасцю. Уявіце сабе: у вяр'ячынскіх дзесян-наў аказаліся ўцягнуты каля трох дзесяткаў падлеткаў і маладых людзей, уаростам бар'ер якіх не даягае нават да дваццацігадовай адмечкі. Школай, калектывам, суседзямі некаторыя з іх характарызуюцца станоўча, большасць — пасрдняя і толькі трое — адмоўна.

Такім чынам злучынасць, набываючы масавы характар, становіцца нібыта не-заўважнай для грамадства, для нас з вамі. Патэнцыяльным злодзем, аказваецца, можа быць і мілае суседскае хлапчак, якое, калі і заўважалася ў чым адмоўным, дык толькі ў пакурванні цыгарэт у цёмным кутку алатыні.

А між тым гэтыя хлапчакіны аказваю-ца потым здольным на ўчыні, якія "ціг-нуць" на адпаведны артыкул Крымінальнага кодэкса. Так і ў "Малад-чанскай справе". Пачыналася яна з крад-зежы музычных інструментаў з сельскага Дома культуры. Завяршылася прац'яўленнем абвінавачвання членам звязаных паміж сабой дзюх злучычын-груп па васьмі артыкулах Крымінальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь. Скрупулёзна і тонка папрацавала следчае аддзяленне Маладзечанскага ГРАУС, а да гэтага — крымінальны вышук. Нягледзячы на рас-крыцц дзесяткі крадзёжкоў, выліваць тую нітку, якая пацягнула за сабой калубач, Улюблага злачынства ёсць прычыны, пабуджальны матыў, ёсць пэўная логіка яго ажыццяўлення. Нездарма, абабрачаюцца на лагічныя законы, вло-мы герой Конана Дойля знаходзіў выхад у

самых забытых сітуацыях. У нашым жа выпадку з логікай было не ўсё ў парадку. Але і яе адсутнасць націла апэ-ратыўнікаў на думку, што крадзёжкі могуць быць учынены падлеткамі, якія захачелі "прыгожа пажыць".

Мяркуючы самі. Украдзена музычная апаратура з Хожавскага Дома культуры. Праз некалькі месяцаў крадзёж паўтараецца. Відэавочна, палічылі, што не ўсё ўзялі. Музычны кам'ютэр "Ямаха", магнітафон... Нядрэны, прама скажам, улоў. Праўда, юныя злучычын не граз-валі і дробязю. У сталовы вёскі Хожава задаволіліся цыгарэтамі, шампанскім... Тут, на месцы, вылілі.

Чым прыглынуў хлопцам гэты дом у вёсцы Бэрташкі, скажаць шчыка. Але за-лазілі ў яго двойчы. На першы раз вы-неслі дваццаць літраў самагону. Наступны — дыявановую дарожку, павільдзесць лыжак, некалькі талерак, відэльцы... лалюк. Пад-леткі чысылі падвалы, гаражы, кіёскі ма-лых прадпрыемстваў. Адзін з іх не пабачыў арганізаваных крадзёж грошай з магазіна, у якім сам жа і працаваў.

Трое былі ўзяты на месцы злачынства супрацоўнікамі вілейскай міліцыі. Хацелі ўгнаць аўтамашыну з гаражнага каапера-

тыва. У запале страцілі пільнасць. Крымінальная справа была амаль поўнасю раскручана следствам, калі здарыўся страшны выпадак. Адзін з членаў злучычын груп угнаў аўтамашыну з вяс-ковай вуліцы. Быў нецвярды, не справіўся з кіраваннем. Загінуў.

Вымаганні, разборкі, падзел крадзена-га, барацьба за лепшы кавалек — усё было між імі. Аб усім яны блытаны і непасла-доўна расказваў следчым. Нягледзячы на ўзрост, многія з гэтых падлеткаў у сваім "паслужным спісе" ўжо мелі і дробныя крадзёжкі, іх паводзіны разгя-даліся на пасаджэннях камісіі па справах непаўналетніх. Адзін нават пасля ўзбуджэння крымінальнай справы злучычын учыніў яшчэ адзін крадзёж. Так што гаварыць аб прававой неадвед-чанасці маладых людзей не даводзіцца. У непазбежнасці пакарання наўрад ці хто з іх сумняваўся. Дзёрка, нахабна, заліваючы натуральны чалавечы страх крадземымі спіртным, маладыя злучычын ішлі напролом. Дыяпазон дзеясціў з-лучычын груп разрастаўся, як снежныя ка-мкі. Пры знаёмстве з абвінавачанымі паключэннем стараецца ўражанне, што падлеткі без асаблівага супраціўлення

ўцягваліся ў кола супрацьзаконных учы-наў. Крадзёж з падвала шматкватэрнага дома ў горадзе Маладзечнае бачыў два падлеткі. І замест таго, каб паведаміць аб гэтым у міліцыю ці хоць сарамліва адвар-нуцца, сталі разам прыхоўваць украдча-нае: 12 літраў кампоту, 9 — варэння, дзесяткі бутэлек каньку, настойкі, га-рэлка, 80 літраў самагону. Ці не праўда, змесьціва нашых падвалаў красамоўна сведчыць аб нашым укладзе жыцця. Але

— Даведалася толькі ад міліцыі.

— Старэйшы сын нічога не расказваў, малодшы, быўла, гаварыў.

— Сын расказаў пра крадзёж са стало-ва. Гаварыў, што гэта прапанаваў нехта са старэйшых...

Вышэйпрыведзены кароткія мана-логі гучаць ад імя маці. І барані мяне Бог ад жадавання кінчы ў іх камень. Яны — са-мы пакутны бок. Ведаючы, здагадваючыся, праводзячы бассонныя ночы, маці

бояліся прызнацца сабе ў самым страш-ным. І на суд, які цягнуўся не адзін дзень, яны, а не мужчыны, прыходзілі законнымі прадстаўніцамі сваіх непаўналетніх дзя-цей. Фемінізацыя сямейнага выхавання, якая ў нас, дарэчы, набыла масавы харак-тар, ужо прынесла свае горкія плады.

Адзін мой знаёмы сказаў, што ён можа кожны дзень прыносіць сваім хлопчыкам звязку бананаў, што для іх не ў навіну све-жыя пампыры, што ў іх ёсць свой кам'ютэр і яны ўжо вучацца прагра-маваць. Ён не хваліўся, не. Наадварот, разважаў, што часам адчувае сабе няякавата, ведаючы, што і дзесяты доўг гэтага не маюць суседскіх дзяці. Мой зна-ёмы — не жудік і не злодзей. Ён — праў-дымалынік. Дарэчы, не з тых купі-прадаў...

Трымае свой цэх, займаецца вытворчай дзейнасцю. Адным словам, свой рубель зарабляе сумленна. Раней мы жылі ад-нолькава, сёння — жывём па-рознаму. Але ці падтрыжана наша псіхалогія да падобнай "несправядлівасці". Безумоўна, не. Адсюль, напэўна, і анамалі ў па-вядзінках нашых дзяцей. Ці ўстрымаецца хто з нас, каб не абмеркаваць за вачынім часам новае футра суседзі і яе, на наш по-гляд, сумнішчальны даходы? Дзеці больш абавязана ўспрымаюць свет і пачынаюць пераабраць яго па сваім разуменню. Нам яшчэ вельмі далёка да грамадства роўнага магчымасцей. Нават для таго, каб прадаваць цыгареты на гарадскім рынку, трэба мець нейкі першапачатковы капітал. А каб не баяцца пры гэтым кан-такта з праваахоўнымі органамі — яшчэ і пасведчанне аб індывідуальнай прадпры-малельскай дзейнасці. Усё гэта грошы...

Не хату, каб хтосьці мяне сёння ўпінкуў у тым, што я нейкім чынам імкнусь ап-раўдаць злачынцы. Не апраўдаць, а зразу-мець, чаму мы менавіта цяпер сутыкнуліся з тым валам злучычыннасці, асабліва пад-леткавай, з якім часам няпроста справіцца праваахоўнікам? Нельга выле-чыць хваробу, не ведаючы яе прычын. Во-пытны доктар, перш чым назначыць лячэнне, вызучае хвороба. Чаму ж мы больш ініцыяцыям у грамадскай бядзе тых, хто заклікае эмагата з вынікамі палітычных і эканамічных катаклізмаў, а не тых, хто стварае апошнія?

Марыя КУЗАЎКІНА.

МАЛАДЗЕЧАНСКАЯ СПРАВА

Хотите — верьте, хотите — нет

На мой взгляд, важно правильно определить количество продуктов, высчитав их калорийность, а также узнать, в какое время суток и что именно лучше всего употреблять конкретному человеку. Речь идет о питании по законам Космоса, которые отражены в положениях древнейшего арабского гороскопа.

Как питаться меланхоликам знаков Земли (1 января — 19 января, 20 апреля — 19 мая, 20 августа — 19 сентября, 20 декабря — 31 декабря)?

Люди этих знаков имеют немало проблем с пищеварительным трактом, им следует четко соблюдать ассортимент и время приема пищи да остерегаться всевозможных солений, квашений, острых приправ. Учитывая трудности

Почему же женщинам-меланхоликам надо больше мяса, чем мужчинам? Дело в том, что женский пол Земли потребляет больше энергии, женщины более динамичны, активны в физической и умственной работе. Замечу, что примерно половину из указанных 30 процентов рациона должны составлять творог, сыр, сметана, кефир, сгущенное и концентрированное молоко, а также целебные ряженка и кумыс (как лучшее средство от астмы, туберкулеза и иных легочных заболеваний, столь часто поражающих организм "земных").

Представители этих знаков больше всего "привязаны" к природной кухне, причем из соков они получают почти половину всех питательных сил, существенно компенсируя таким способом недостаток жиров.

По мнению арабских знахарей, дети знаков Земли должны употреблять большинство продуктов без какой-либо термической обработки.

Помидоры, огурцы, лук, петрушка, чеснок, капуста, редис, свекла и т.д. — вот те энергосистемы, произрастающие на грядках Беларуси и средней полосы Европы, которые обычно составляют овощной рацион "землян". На Востоке считают, что их надо употреблять не в виде сложных многослойных салатов, а сырыми, прямо с огорода, разумеется, помыв теплой водой. Так они лучше усваиваются. И еще... Что "землянам" лучше пить? Возможно, это не самый уместный вопрос в эпоху талонной, карточной, купонной и тому подобной продажи спиртного. Однако... Даже самые непьющие среди нас в праздник не прочь поднять рюмку... Так считают и на Востоке. "Земные" питаются силами планеты и "пьют" кровь Христа, а значит, их лучший напиток — красные вина.

Правда, и здесь нужна мера — не более 200 граммов в неделю, чтобы очистить организм от шлаков и почувствовать себя бодрим. Все крепкие напитки — водку, виски, коньяк, ром, ликер, настойки и т.д. постарайтесь оставить знакам Огня и Воздуха, опасайтесь также шампанских вин, которые отнимут у вас мужскую силу и могут серьезно повредить в любовных делах.

У сангвиников, рожденных под знаками Воздуха (20 января — 19 февраля, 20 мая — 19 июня, 20 сентября — 19 октября), как правило, меньше проблем с питанием, чем у "землян". Во-первых, "воздушные" менее эмоциональны, менее зацеплены на традициях, правилах, манерах, следовательно, менее зависимы от сложившихся стереотипов диетического питания, борьбы с алкоголизмом, чем, например, люди Земли и Воды. Во-вторых, у них прочная, уравновешенная нервная система, они динамичны и подвижны, способны легко переключать внимание с одного объекта на другой, без труда находят источники биозенергии и не задумываются о нормах потребления, диете и многом другом.

"Воздушные" не имеют никакой жесткой системы питания. Им лучше есть всего 3 раза в день, тогда, когда хочется, и никаких особых правил здесь придерживаться не рекомендуется. Растительные продукты не должны превышать 60 процентов рациона. Как дополнение к жирам и углеводам. Ужин желательно заканчивать не позднее 21.00, чтобы за 1-2 часа до сна Воздух мог перераспределить накопленную за световой день энергию и оградить себя от излишков информированности. Сангвиникам кофе не столь опасен, как меланхоликам, но вполне можно ограничить себя и одной чашечкой в сутки. Молоко, кефир, сливки, соки и чай — достойная замена...

Из спиртных напитков Воздух имеет больший выбор, чем любой другой знак, но прозрачные вина остаются вне конкуренции как носители свободы и динамики. Крепкие напитки им не вредят, утренняя доза водки (не более 100 г в сутки) взбодрит и охладит горячую голову, похоронит тягостные мысли, придаст уверенность. Вино типа "рислинг" остается главным допинговым средством, стимулируя деловую активность, коммерческие сделки, поиск творческих путей... Оно же играет не последнюю роль в сексе. Люди Воздуха любят делать коктейли... Что же, совершенствуйте свое мастерство, но не забывайте, что белое вино надежнее — и для дела, и для любви. Шампанское для вас в услужении, молодит душу, подчеркивает вашу элитарность, придает раскованность и уверенность в себе. А к вечеру не мешало бы чайку, а то и просто стакан воды с медом... Таков совет воистинных мудрецов, хотя, впрочем, ко всяким рекомендациям сангвиники относятся без особого интереса. Они живут сами по себе, но... К зову Великого Космоса все же следует прислушаться и постараться его понять.

Сергей ОНУПРИЕНКО.

Сповідзь сэрца

ІХ АГНЯВЫЯ ДАРОГІ

— Памятаеш, тут раней былі траншэі, а вульга — бомбаскоўшчы.

— Як не памятаць. На гэтай вуліцы ў 1941 годзе мой лепшы сябар загінуў.

Такую размову я пачуў некалькі дзён таму назад, калі ехаў у маршрутным аўтобусе па вуліцы Максіма Багдановіча ў Мінску. Вайну ўспаміналі два ветэраны, якія, як было відаць па іх захаванай з мінулых часоў ваеннай форме, па многіх ордэнах і медалях, вярталіся дамоў пасля сустрэчы са сваімі сябрамі-адпалацамі. У той дзень наша сталіца святкавала 50-годдзе вызвалення Беларусі ад бяспасных нямецкіх акупантаў. У мяне, як наўзвона і ва ўсіх жыхароў горада, быў радасны, святоточны настрой. Але, калі пачула гэтую размову, мне стала сорама за тое, што я, малады, так мала ўвагі надаю людзям, якія перажылі вайну. Што для нас сёння горада? Гэта

песні, танцы, гульні, атракцыёны, а для іх — гэта зусім іншае, нешта такое, што вельмі балюча закрывае іх зраненыя саладзкія душы. Гэта напамін пра голад і слёзы, пра растанні і смерць. Гэта быў жахлівы перыяд.

Канешне, свята — яно заўсёды свята. Але ж нельга і ў будзённым дні забывацца пра ветэранаў, якіх з кожным годам становіцца ўсё менш і менш. Яны — наш гонар. А мы ўспамінаем пра іх заслугі не больш як два разы ў год: у Дзень Перамогі і ў Дзень вызвалення рэспублікі ад фашызму. А ў іх жа ёсць яшчэ і дні нараджэння...

Ці задумваемся мы аб тым, як нялёгка жыцьца ім зараз на гэтым звар'яцелым свеце? Як цяжка ім, 70-80-гадовым, стаць у бяскошчых цэрках, атрымаць мізэрную пенсію...

Усё часцей сустракаем мы на вуліцах бабальжабрачак, якія сухенькай, дрыжачай рукой про-

сяць нас даць ім „халява адну „белачку“, за якую ў наш час нічога нельга купіць. Сэрца ішчміць, калі разумееш, што гэта яны, тыя, хто калісьці абараняў нашу жыццё, нашу Радзіму, нашу будучыню.

Паўстагоддзя прайшло з той страшэннай вайны. Такіх людзей, паўтарыся, засталася не так ужо шмат. Вайна адабрала ў іх дзяцінства і юнацтва.

І таму радзіма павінна пастаянна клапаціцца пра тых, хто перамог у вайне. А мы, іх нашчадкі, не шкадаваць цяпла і дабраціны, каб ветэраны заўжды адчувалі моцную сувязь пакаленняў. Іх жыццёны вопыт — арыенцір для дарог, якія нам пракладаць.

Алена БАГДАНОВІЧ,
выпускніца СШ №28 г.Мінска.

СВЯТАР І ДЗЕЦІ

У Уздзенскім раённым бібліятэцы больш за 2 тысячы юных чытачоў. Тут часта праводзяцца сустрэчы са славетнымі людзьмі, пісьменнікамі-землякамі. На доўга запоўнілі дзеці і сустрэчы са святаром мясцовай царквы Рыгорам Чарапенікавым. Ён цікава расказваў пра галоўную кнігу ўсіх часоў — Біблію.

Дарэчы, у бібліятэцы яшчэ да гэтай сустрэчы аформілі сцяно "Біблія — крыніца ісціны", на якой прадстаўлена шмат літаратуры на рэлігійную тэму.

Амаль паўтары гадзіны правёў свяціцнік скор дзяцей. На здымку: святар Рыгор Чарапенікаў.

Тэкст і фота
Міхаіла БУЛАТА.

Ваш сад, ваш агарод

АД КАПУСТЫ ДЗЕУКІ ТЛУСТЫ, але і вусені яе любяць

Бадай, няма гаспадыні, якая не вырошчвала б на сваім агародзе капусту. Па сваёй пажыўнасці, харчовых вартасцях яна займае месца пераможцаў у бульбах. Аднак, як толькі перасаджана на грядкі расада ідзе ў рост, расліны апаўваюць розныя шкоднікі. А ўлетку навалювацца зліўны вусені. Як з імі змагацца?

Гэтае пытанне даволі часта задаюць чытачы газеты. Расказвае пра барацьбу са шкоднікамі капусты мы нашчадкі агранома-прагназіста абласной станцыі аховы раслін Л.В.КОНТАР.

— Амаль адразу ж пасля пасадкі капусту пашкоджвае так званая капустная муха, — сказала Любоў Вікеніевна. — Дарэчы, сёлета яе вельмі шмат. Вільготнае надвор'е паспрыяла размнажэнню шкодніка.

Для барацьбы з гэтым нясыком лепш за ўсё выкарыстоўваць карбасу. На 10 літраў вады баруць усяго 60 грамаў прэпарата і робяць раствар.

Пры гэтым трэба памятаць, што расліна, якая адразу ж прыжываецца і хутка пайшла ў рост, муха прычынае меншую шкоду. Таму перад высадкай расад у грунт яе карэнныкі абавязкова неабходна абмакнуць у раствор карвакву з гліняй, які робіцца з роўных частак таго і другога шляхам размяшвання ў валдзе.

Расада капусту паўсюдна ўжо высаджана на грядкі. Яе трэба апрацоўваць карбасам. Апрацоўка дазваляе знішчыць нават тыя лічынкі, якія праніклі ў расліну.

(Лічынкі ўкарнаюцца, як правіла, у вобласці шыякі маладога каліва).

Калі няма карбасу, варта выкарыстоўваць сродкі для адпуджвання мух. Гэта, у прыватнасці, дрэўны попель, якім пасыпаюць глебу вакол раслін. Калі ж няма яго, тады пажадана часцей рыхліць мікражылкі. Які, якія аплывае муха, апынуцца на паверхні, і іх зародкі загінуць ад сонечных промняў.

Улетку пашкоджае другі шкоднік — капустная бялянка. Гэта белы матыль. Ён звычайна лятае па-над капустай і адкладвае яйкі на ніжні баках лістоў.

Як змагацца з бялянкай? Дачніку на сваім участку лепш за ўсё праз-дзень другі аглядаць расліны і знішчаць кладкі яйкаў. Для гэтага варта апрацоўваць глебу палічачкай, і вы паспяхова выкасае неспаданую работу.

Усенья ад капусты можна

адпуджаць таксама настоямі рамону або палыну, бо хімічная апрацоўка раслін, калі пачалі фарміравацца качаны, неэфектыўна.

Трэба мець на ўвазе і наступнае: вы выдалілі пасынікі з памідураў. Гэтыя пасынікі можна настояць у валдзе і настоем апрацоўваць капусту. Прапануемую настой, вядома, не знішчаюць вусені, а толькі адпуджаюць іх.

Можна выкарыстаць і такі метал: на грядках укапваць у глебу некалькі палачак, каб яны крэху ўзвышаліся над раслінамі. На палачкі вешаюць шкарпункі ад яек або пластыкавыя посуд 3-пад смятаны. Самкі матылі адпуджаюцца яйкамі на гэтых белых прадметах.

Ёсць вельмі добрыя біялагічныя прэпараты для аховы капусты ад шкоднікаў. Ён называецца "лэпідасід". Гэта надзвычай эфектыўны сродак, якім ахоўваюць карыстаюцца агра-номы агародных гаспадарак. Лэпідасід уздзейнічае на ўсіх нясыкомых, што пашкоджаюць лісты. Уносіць яго кілаграм на гектар. Значыць, на ярдо вяды трэба браць 20—30 грамаў. Прэпарат пастаўляецца ў калгасы і саўгасы. Ёсць ён і ў гаспадарчых магазінах.

Іван АБАБУРКА.

Хатні экран

12 ліпеня, аўторак

Беларускае тэлебачанне

15.45. "Іван Чыгрын". Д/ф.
16.20. Ці любіце вы тэатр?
17.00. На Міжнародным фестывалі духоўнай музыкі. Ч.4-я.
17.30. Навіны.
17.40. "Лёгі хлеб".
18.00. Эканаміст.
18.10. Абласныя навіны (Гомель).
18.25. Навіны Б-61-сі.
18.30. Пад купалам Сусвету.
18.45. Навіны.
19.00. Эканамічная хваля. Прамая лінія.
19.45. Мост.
20.15. "Застаюся жыць...".
20.25. Пяць хвілін на жарты.
20.30. Кантакт.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.05. "Чыста англійскі поспех" (Вялікабрытанія). 1-я с.
22.35. Пад купалам Сусвету.
22.45. Ніка.
23.00. Надвор'е.
23.10. Міжнародныя спартакіравы на канкурсы на кубак Беларускай асацыяцыі конгадоў.
23.55. "След лёсу". Д/ф.

Канал "Астанкіна"

15.25. "Вайна гобатаў".
15.50. Чароўны свет. Ці Сінема.
16.10. Дзям.
16.40. За кулісамі.
17.25. Дакументы і лёсы.
17.40. Знак пятага.
17.50. 20.35. Надвор'е.
18.00. Гадзіна пі.
18.25. "Дзякая ружа".
18.50. Гадзіна пі.
19.00. Добрай ночы, малышы!
20.45. 3 першыя рук.
20.55. Песня-94.
21.45. "Апошняя хвіліна" (Італія).

Канал "Радэа"

15.00. 19.00. 22.00. Весткі.
15.50. Там-там навіны.
16.05. Новая лінія.
16.50. Не быць дыназаўрам.
17.05. Вечар французскага кіно.
17.45. Свята кожны дзень.
17.55. Жывым і кахаем.
18.10. Л-клуб.
18.40. Падрабязнасці.
19.40. "Выгадай партыя" (Францыя).
22.20. Аўтаймгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. "Франкенштайн-90" (Францыя).

Канал "Радэа"

15.00. 19.00. 22.00. Весткі.
15.50. Там-там навіны.
16.05. Новая лінія.
16.50. Не быць дыназаўрам.
17.05. Вечар французскага кіно.
17.45. Свята кожны дзень.
17.55. Жывым і кахаем.
18.10. Л-клуб.
18.40. Падрабязнасці.
19.40. "Выгадай партыя" (Францыя).
22.20. Аўтаймгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. "Франкенштайн-90" (Францыя).

Канал "Радэа"

15.00. 19.00. 22.00. Весткі.
15.50. Там-там навіны.
16.05. Новая лінія.
16.50. Не быць дыназаўрам.
17.05. Вечар французскага кіно.
17.45. Свята кожны дзень.
17.55. Жывым і кахаем.
18.10. Л-клуб.
18.40. Падрабязнасці.
19.40. "Выгадай партыя" (Францыя).
22.20. Аўтаймгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. "Франкенштайн-90" (Францыя).

Канал "Радэа"

15.00. 19.00. 22.00. Весткі.
15.50. Там-там навіны.
16.05. Новая лінія.
16.50. Не быць дыназаўрам.
17.05. Вечар французскага кіно.
17.45. Свята кожны дзень.
17.55. Жывым і кахаем.
18.10. Л-клуб.
18.40. Падрабязнасці.
19.40. "Выгадай партыя" (Францыя).
22.20. Аўтаймгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. "Франкенштайн-90" (Францыя).

Канал "Радэа"

15.00. 19.00. 22.00. Весткі.
15.50. Там-там навіны.
16.05. Новая лінія.
16.50. Не быць дыназаўрам.
17.05. Вечар французскага кіно.
17.45. Свята кожны дзень.
17.55. Жывым і кахаем.
18.10. Л-клуб.
18.40. Падрабязнасці.
19.40. "Выгадай партыя" (Францыя).
22.20. Аўтаймгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. "Франкенштайн-90" (Францыя).

Канал "Радэа"

15.00. 19.00. 22.00. Весткі.
15.50. Там-там навіны.
16.05. Новая лінія.
16.50. Не быць дыназаўрам.
17.05. Вечар французскага кіно.
17.45. Свята кожны дзень.
17.55. Жывым і кахаем.
18.10. Л-клуб.
18.40. Падрабязнасці.
19.40. "Выгадай партыя" (Францыя).
22.20. Аўтаймгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. "Франкенштайн-90" (Францыя).

Канал "Радэа"

15.00. 19.00. 22.00. Весткі.
15.50. Там-там навіны.
16.05. Новая лінія.
16.50. Не быць дыназаўрам.
17.05. Вечар французскага кіно.
17.45. Свята кожны дзень.
17.55. Жывым і кахаем.
18.10. Л-клуб.
18.40. Падрабязнасці.
19.40. "Выгадай партыя" (Францыя).
22.20. Аўтаймгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. "Франкенштайн-90" (Францыя).

Канал "Радэа"

15.00. 19.00. 22.00. Весткі.
15.50. Там-там навіны.
16.05. Новая лінія.
16.50. Не быць дыназаўрам.
17.05. Вечар французскага кіно.
17.45. Свята кожны дзень.
17.55. Жывым і кахаем.
18.10. Л-клуб.
18.40. Падрабязнасці.
19.40. "Выгадай партыя" (Францыя).
22.20. Аўтаймгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. "Франкенштайн-90" (Францыя).

СПОРТ

НАДЗЕЯ ЎЗНІМАЕ НАСТРОЙ

Паўтара года назад Беларускі камітэт Спецыяльнай Алімпіады, а гэта падраздзяленне сусветнага руху спартыўна-аздараўчых мерапрыемстваў для дзяцей з недаходамі разумовага і фізічнага развіцця, упершыню самастойнай камандай прымаў удзел у зімовых Алімпійскіх гульнях у аўстрыйскім горадзе Зальцбургу. Нашы юныя спартсмены-інваліды, якія выступалі ў лыжным і канькабежным спорце, фігурным катанні, жакі і горных лыжах, дабіліся неверагоднага выніку — занялі трэцяе месца сярод 64 каманд і заваявалі 62 ўзнагароды, у тым ліку 40 — залатыя. Прыкметны ўклад у гэтае дасягненне ўнеслі юнакі і дзяўчаты Ратамскай спецыяльнай-інтэрната

Мінскага раёна, дзе плённая праца настаяніц фізічнага выхавання Сяргея Кошчэя. Спартсмены Ратамкі выйшлі з Аўстрыі з важкімі набыткамі — у саставе зборнай рэспублікі яны атрымалі восем алімпійскіх узнагарод.

Беларускія школьнікі-інваліды і раней у саставе зборнай СССР выступалі ў еўрапейскіх і еўразійскіх турнірах, паказвалі добрыя вынікі. І вось цяпер яны ўпершыню самастойнай камандай прымаў удзел у летняй Алімпіядзе 1995 года, якая адбудзецца ў амерыканскім горадзе Нью-Хэвен.

Як паведаміў Прэзідэнт Беларускага Камітэта Спецыяльнай Алімпіады Валяцін Шух, у Алімпійскіх гульнях прымаў удзел юныя інваліды са 120 краін свету. Наша каманда, у саставе якой будзе 30 дзяцей і 6 трэнераў, выступіць па сямі відах спорту. Гэта лёгка атлетка, плаванне, настоль-

ны тэніс, спартыўная і мастацкая гімнастыка, вясельны спорт і цяжка атлетка.

Каб трапіць у зборную Беларусі, трэба паказаць высокія вынікі на розных спаборніцтвах, якія будуць праводзіцца Алімпіядае. Будзем спадзявацца, што пудзіўкі ў Амерыку дастагнуць і дзеці-інваліды з нашай вобласці.

У нашай рэспубліцы звыш 300 тысяч дзяцей-інвалідаў. Дзеці ім надзею правяць сабе ў добрых справах, у прыватнасці ў спорце, — такую задачу ставіць Беларускі Камітэт Спецыяльнай Алімпіады, які з пачатку арганізацыі ўзнавае вялікі энтузіязм гэтага руху Валяцін Шух. Менавіта па яго просьбе рэдакцыя звяртаецца да ўсіх, хто можа дапамагчы ў развіцці спорту сярод дзяцей-інвалідаў.

Адрас камітэта: 220010, г.Мінск, плошча Незалежнасці, дом 9, пакой 309, тэлефон 20-11-86. Разліковы

адукацыі і культуры — 68-25-76, сацыяльна-эканамічнага — 68-25-43, грамадска-палітычнага — 68-25-42, інфармацыйна-аналітычнага — 68-28-33, ліснаў і маральна-бытавых праблем — 68-25-83.

раўнак 1141411 у мінскай гарадской дырэцыі Белбінзбанку, код 764. Валютны раўнак 701070329 у гарадской дырэцыі Белбінзбанку.

Павел ЖУРБА.

ЗА АДНУ З ТРОХ

Заўтра ў сталіцы Балгарыі пачынаюцца фінальныя спаборніцтвы чэмпіянату Еўропы па ваднаму пола ў дывізіёне "В". Зборныя дванаццаці краін, сярод якіх і ватэралісты Беларусі, будуць аспрэчваць тры пудзіўкі ў дывізіёне "А".

Спаборніцтвы працягнуцца да 20 ліпеня.

ПАМЯЦІ ГЕРАЧНАГА ЭКІПАЖА

Семнаццаць раз Маладзечанскі гарспарткамітэт і савет калектыву

(Наш кар.).

Салігорску — (8-210) 2-49-60.

ЗАСНАВАЛЬНІК —

Мінскі абласны Савет народных дэпутатаў.

220625, г.Мінск, вул. Энгельса, 4.

"Мінская праўда" — орган Мінскага абласнога Савета народных дэпутатаў.

Тэлефоны карэспандэнцкіх пунктаў:

у Барыславе — (8-277) 5-15-61, Вілейцы — (8-271) 5-57-86, Насвіжы — (8-270) 5-41-88,

Ілюстрацыі — 68-25-03, 68-26-48, сацыяльна-эканамічнага — 68-25-86, бухгалтэрыя — 68-26-65.

Тэлефоны карэспандэнцкіх пунктаў:

у Барыславе — (8-277) 5-15-61, Вілейцы — (8-271) 5-57-86, Насвіжы — (8-270) 5-41-88,

Наш адрас:

220013, г.Мінск, вул.Б. Хмяльніцкага, 10-А, паверх 9, рэдакцыя газеты "Мінская праўда".

Час падпісання ў друк: па графіку 22.10. Нумар падпісаны ў 22.00.